

Meluočiau, jeigu sakyčiau, kad niekada nejaučiau pasitenkinimo dėl motinos vargų.

Vaikystė su ja buvo kančia, ir paskui kas kartą, kai ji patirdavo skausmą, man tai būdavo tarsi atlygis – tarsi būtų atkurta pusiausvyrą visatoje, kur galioja racionali priežasties ir pasekmės tvarka.

Bet dabar negaliu išlyginti mudviejų rezultato.

Priežastis paprasta: mano motina netenka atminties ir aš nieko negaliu padaryti. Nėra kaip ją priversti prisiminti, ką padarė praeityje, nėra kaip jos persmelkti kalte. Kartais, lyg tarp kitko, geriant arbatą, primindavau jos žiaurumo akimirkas ir stebėdavau, kaip ji raukosi. Dabar ji dažniausiai neprisimena to, apie ką kalbu, jos nuolatinio džiugesio sklidinios akys nieko neregį. Bet kas tai pamatęs paliečia man ranką ir sušnabžda: „Pakaks. Vargšėlė neprisimena.“

Užuojauta, kurią jai pajunta kiti, man sukelia kažką gėžaus.

Įtarimų kilo prieš metus, kai ji ėmė naktimis vaikščioti po namus. Jos tarnaitė Kašta skambindavo man išsigandusi.

– Jūsų motina ieško plastikinių paklotėlių, – kartą pranešė Kašta. – Jei kartais prišlapintumėte lovą.

Atitraukiau ragelį nuo ausies ir ant naktinio staliuko ėmiau graibyti akinių. Greta miegojo vyras, jo ausų kištukai tamsoje švytėjo neonu.

– Turbūt per miegus, – pasakiau.

Kaštos tai, regis, neįtikino.

– Nežinojau, kad prišlapindavote lovą.

Padėjau ragelį ir iki ryto nebeužmigau. Net kraustydamasi iš proto motina sugebėjo mane pažeminti.

Kartą į duris paskambino valytoja ir Ma nepažino, kas ji tokia. Buvo ir kitų atvejų: kai užmiršo, kaip apmokėti elektros sąskaitą, ir aikštelėje prie namų automobilį pastatė ne į savo vietą. Tai buvo prieš pusę metų.

Kartais man atrodo, kad matau pabaigą, kai ji virsta pūvančia daržove. Pamiiršta, kaip kalbėti, kaip sulaukyti šlapimą, galiausiai – kaip kvėpuoti. Žmogaus degeneracija stoja, stringa, bet kelio atgal nėra.

Dilipui, mano vyrui, atrodo, kad galbūt vertėtų kartais atgaivinti Ma atmintį. Taigi ant popieriaus skiaučių prirašau istorijų iš motinos praeities ir iškaišioju po butą. Jas atradusi ji skambina man, juokiasi.

– Sunku patikėti, kad mano vaikas taip negražiai rašo.

Tą dieną, kai pamiršo gatvės, kurioje gyveno dvi dešimtys metų, pavadinimą, Ma paskambino pasakyti, kad nusipirko paką skutimosi peiliukų ir jai nesudrebės ranka jų panaudoti, jei viskas eis blogyn. Tada pravirko. Ragelyje girdėjau automobilių signalus, žmonių riksmus. Punės gatvės garsus. Motina pradėjo kosėti, pametė mintį. Atrodė, užuodžiu motorikšos, kuria ji važiuoja, išmetamąsias dujas, pliūpsniais išspjaunamus tamsius dūmus, lyg stovėčiau greta. Aki-mirką pasijutau prastai. Tai turėtų būti didžiausia kančia – suvokti, kad artinasi žlugimas, stebėti, kaip viskas slysta iš rankų. Antra vertus, žinojau, kad tai melas. Motina taip neišlaidautų. Pakas skutimosi peiliukų, nors pakaktų vieno? Ji visados buvo linkusi viešai reikšti jausmus. Nusprendžiau, kad geriausias būdas susidoroti su

esama padėtimi – šioks toks kompromisas. Liečiau motinai nekelti dramos, tačiau pasižymėjau šį įvykį, kad vėliau surasčiau skutimosi peiliukus ir juos išmesčiau.

Daug ką apie motiną žymėjau: kelintą vakare, skaitymo aki-
niam nuslydus riebaluota nosies kuprele, ji užmiega arba kiek filo
tešlos pyragėlių suvalgo pusryčiams – sekiau šias detales. Žinau, ko
ji vengia, kas jos pasakojimuose pagražinta.

Kartais, kai ją aplankau, ji prašo, kad paskambinčiau draugėms,
kurios seniai mirusios.

Mano motina kadaise įsimindavo receptus, perskaičiusi vos kar-
tą. Atkurdavo svečiuose gertos arbatos poskonius. Ruošdama valgį
reikiamus butelius ir masalą pasiimdavo nežiūrėdama.

Ma prisiminė, kokių būdu jų kaimynai memonai* per Bakra
Eid**, dideliame šeimininko džainisto siaubui, pjaudavo ožkas tera-
soje virš senojo jos tėvų buto, ir kaip šiuurkščiaplaukis musulmonas
siuvėjas kartą padavė jai aprūdijusį dubenį kraujui. Ji man nupasa-
kojo geležies skonį ir kaip apsilaižė raudonus pirštus.

– Pirmąkart paragavau neveganiško maisto, – pasakojo ji. Sėdė-
jome Alandyje prie upės. Prausėsi piligrimai, gedėtojai bėrė į van-
denį pelenus. Drumzlina gangrenos spalvos upė tykiai plukdė savo
vandenį. Ma norėjo pabėgti iš namų, nuo mano senelės, nuo kalbų
apie mano tėvą. Tai buvo po to, kai išvykome iš ašramo, bet dar
prieš tai, kai mane išsiuntė į mokyklą. Tarp motinos ir manęs buvo
stojusios paliaubos ir aš buvau bepatikinti, kad blogiausia jau pra-
eityje. Ji man nesakė, kur vykstame tamsoje, o aš neįskaičiau, kas
parašyta popieriaus lape, prilipintame ant priekinio stiklo autobuse,

* Memonai – Indijos musulmonų bendruomenė. (*Čia ir toliau vertėjos pas-
tabos.*)

** Bakra Eid (Aukojimo šventė) – Indijos musulmonų šventė, per kurią au-
kojamos ožkos arba avys.

į kuri įlipome. Pilvas gurgė iš baimės, kad dėl eilinės mano motinos užgaidos vėl išnyksime, bet mes taip ir likome prie upės, kur mus išleido autobusas. Pakilusi saulė sušvito vaivorykštėmis ant benzino dėmių, plytinių vandens paviršiuje. Kai pasidarė karšta, grįžome namo. Nani ir Nana pašėlo, bet Ma pasakė, kad neišėjome už kvartalo ribų. Jie patikėjo, nes norėjo tikėti, nors motinos pasakojimas buvo visai neįtikimas: kvartalas, kur stovėjo jų namas, nebuvo toks didelis, kad jame pasiklystum. Ma kalbėdama šypsojosi – jai melavosi lengvai.

Man darė įspūdį, kad ji sugeba šitaip meluoti. Kurį laiką netgi norėjosi mėgdžioti šią savybę – tai atrodė vienintelis naudingas jos bruožas. Mano seneliai iškvotė sargą, bet tas nieko negalėjo pasakyti – jis neretai darbe miegodavo. Taigi įstrigome šiame akligatvyje, kaip dar ne kartą nutiks, kiekvienas su savo melu, įsitikinę, kad jų interesai paims viršų. Kai vėliau mane kamantinėjo, kartočiau motinos istoriją. Dar nežinojau, ką reiškia turėti kitokią nuomonę. Tebebuvo paklusni kaip šuo.

Kartais apie Ma kalbu būtuojų laiku, nors ji gyva. Jai būtų skaudu, jei tik tai prisimintų. Dabar jai mieliausias Dilipas. Jis – idealus žentas. Jų susitikimų netemdo jokie lūkesčiai. Jis nepažįsta jos, kokia ji buvo, priima tokią, kokia yra, ir su džiaugsmu primena jai savo vardą, kai ji pamiršta.

Norėčiau ir aš tokia būti, tačiau motina, kokią prisimenu, pasirodo ir išnyksta – it mechaninė lėlė su gendančiu mechanizmu. Ji nustoja judėti. Burtai išsisklaido. Vaikas nežino, kas tikra, kuo galima pasikliauti. Gal niekada nežinojo. Vaikas verkia.

Norėčiau, kad Indijoje kaip Nyderlanduose būtų leidžiama asistuojama savižudybė. Ne tik dėl paciento orumo, bet ir dėl visų, kas su tuo susijęs.

Turėčiau liūdėti, o ne pykti.

Kartais, kai greta nieko nėra, verkiu – gedžiu, bet dar anksti deginti kūną.

Laikrodė ant sienos gydytojo kabinete traukte traukia akį. Valandinė rodyklė ant vieneto. Minutinė sustojusi tarp aštuonių ir devynių. Tokia padėtis išlieka pusvalandį. Laikrodė – blunkantis kitų laikų likutis, sulūžęs ir nepakeistas.

Baisiausia sekundinė rodyklė: ji tarsi raganos burtų lazdelė vienintelė juda. Ne tik į priekį, bet ir į priešingą pusę, tai pirmyn, tai atgal.

Suurzgia pilvas.

Kai sekundinė rodyklė sustoja, laukiantieji garsiai atsidūsta, bet ji nejuda tik akimirka, o tada vėl ima slinkti. Nusprendžiu nežiūrėti, bet tikėjimas aidi po visą kambarį.

Dirsteliu į motiną. Ji krėsle snaudžia.

Laikrodžio tikėjimas eina man per kūną, keičia širdies ritmą. Tai ne tik tak. Tik tak aidi visur, tai pulsas, kvėpsnis, žodis. Tik tak turi biologinį rezonansą, tai, ką aš galiu priimti ir į ką galiu nekreipti dėmesio. O čia – tik tik tik, tada pauzė ir tak tik tak.

Ma prasižioja, jos burna beformė it popierinis maišelis.

Pro banguotą lango stiklą matau prie siauro stalo susirinkusius darbininkus, klausančius atrankinių rungtynių komentarų. Jie šūkauja, džiūgauja dėl komentatoriaus žodžių apie triumfą. Tikėjimas vėl pasikeičia.

Daktaro kabinete priešais mus kitoks laikrodė. Šį gydytojas nupiešia ant balto lapo, bet skaitmenų neįrašo.

– Įrašykite, ponio Lamba, – sako jis mano motinai.

Ji iš gydytojo paima mechaninį pieštuką ir pradeda nuo vieneto. Kai įrašo penkiolika, gydytojas ją sustabdo.

– Ar galėtumėte pasakyti, kelinta šiandien diena?

Ma žvilgteli į mane, tada vėl į gydytoją. Kilsteli pečius – vienas petys pakyla aukščiau, išeina lyg gūžtelėjimas, lyg truktelėjimas.

Kiekvienas jos fizinės degradacijos ženklas – bjaurus. Žvelgiu į gelsvas sienas. Gydytojo sertifikatai pakrypę.

– O kelinti metai?

Motina iš lėto linkteli.

– Pirmiau pasakykite, kelintas dabar amžius, – sako gydytojas.

Motina prasižioja, lūpų kampučiai nusvyra it žuvies.

– Devyniolik... – pradeda ji ir įbeda žvilgsnį į toli.

Gydytojas pakreipia galvą.

– Turbūt norėjote pasakyti – dvidešimtas.

Ji sutinka, nusišypso, lyg didžiuodamasi kažkokiu laimėjimu. Mudu su gydytoju klausiamai susižvalgome.

Gydytojas aiškina, kad ypatingais atvejais iš stuburo imamas skystis, bet jis dar nenusprendęs, ar Ma yra tas ypatingas atvejis. Dabar jis daro rentgeno nuotraukas, ima kraują, tikrina gerklę ir tonziles, į šviesos rėmą įstato jos smegenų žemėlapi. Tyrinėja šešėlius ir vingius, ieško juodųjų skylių. Tvirtina, kad jos smegenys kaip jaunos moters, kad jos daro tai, ką ir turėtų daryti.

Klausiu, ką smegenys turėtų daryti. Šaudyti neuronus ir traškėti lyg elektros srovė?

Jis prisimerkia ir nieko nesako. Sukanda dantis ir jo galva pasidaro kvadratinė, atsikiša priekiniai dantys.

– Bet mano motina užmiršta, – sakau.

– Taip, teisybė, – sutinka jis, ir aš nugirstu, kad jis švepluoja.

Gydytojas ant švaraus popieriaus lapo nupiešia pūkuotą debesėlį, kuris turėtų reikšti smegenis. Jis per greitai atkelia rašiklį ir lenktos linijos nesusieina – atrodo, kad iš debesėlio teka.

– Turime tikėtis kognityvinio nuosmukio, kuris pasireikš atminties praradimu ir asmenybės pokyčiais. Bus panašu į tai, ką jau pastebėjome. Ką jūs pastebėjote, – patikslina jis. – Neaišku, kiek pastebi jūsų motina.

Jis pieštuku paryškina plotus, kur sinapsinė funkcija silpsta, kur miršta neuronai. Švarutėliame baltame debesėlyje ima darytis ankšta. Dabar anga, kuri piešiant figūrą liko atvira, atrodo tikras išganymas – pro čia gali įeiti oro. Neokorteksas, limbinė sistema ir požiūvinės sritys pažymėtos netvarkingais brūkšniais. Prisėdu plaštakas.

Hipokampas – tai atminties bankas, o sergant šia liga saugyklos ištuštėja. Ilgalaike atmintis negali susiformuoti, trumpalaikiai prisiminimai išnyksta lyg eteris. Dabartis darosi trapi ir visai netrukus ima atrodyti, kad jos nė nebuvo. Hipokampui silpstant, erdvė gali atrodyti kitaip, iškreiptai.

– Ar ji kada nors yra rimtai susižeidusi galvą? Gal patyrė ilgalaike toksinų poveikį? Gal sunkiųjų metalų? Ar kam nors dar šeimoje buvo sutrikusi atmintis? Ar buvę imuniteto problemų? Atsiprašau, bet turime paklausti apie ŽIV ir AIDS.

Klausimai biro jam iš burnos, man nespėjant atsakyti, ir supratau, kad mano atsakymai nėra svarbu. Privalomas uolumas nepakeis to, kas šiame kabinete buvo pasakyta, Ma istorija nepaveiks jos diagnozės.

Debesėlio įlinkiuose jis piešia žvaigždutę. Greta užrašo „amiloido plokštelė“. Plokštelės – tai baltymų dariniai, paprastai atsirandantys Alzheimeriu sergančių pacientų smegenyse.

– Ar matote jų nuotraukoje? – klausiu.

– Ne, – sako gydytojas. – Bent jau kol kas – ne. Bet jūsų motina užmiršta.

Sakau, kad nesuprantu, kaip taip gali būti, jis atsakydamas vardi ja parduodamus farmacinius narkotikus. Populiariausias donepezielis. Jį triskart apibraukia.

– Koks šalutinis poveikis?

– Aukštas kraujospūdis, galvos skausmas, virškinimo sutrikimai, depresija.

Jis pakelia akis į lubas, prisimerkia, stengdamasis prisiminti dar ką nors. Piešinyje amiloidinė plokštelė neatrodo grėsmingai. Ji beveik magiška – vienišas gijų raizginys. Ištariu tai balsu ir tuoju pat dėl to pasigailiu.

– Ar ji mezga? – klausia gydytojas.

– Ne. Ji nekenčia visko, kas atrodo šeimyniška. Išskyrus maisto gaminimą. Ji puiki virėja.

– Na, tai nepadės. Visuotinai pripažinta, kad griežtai laikytis receptų sunku. Mezgimą raumenys įsimena, gali apsieiti be dalies smegenų.

Gūžteliu pečiais.

– Turbūt galėčiau pamėginti. Jai ši mintis nepatiks.

– Apie ją dabar nieko tikro negalima pasakyti, – ištaria jis. – Ryt ji gali būti visai kitas žmogus.

Išlydėdamas gydytojas klausia, ar mes giminės su daktaru Vinėjumi Lamba, kažkokiu vyresniuoju svarbioje Mumbajaus ligoninėje. Pasakau, kad ne, ir jis atrodo nusivylęs, nuliūdęs dėl mūsų. Svarstau, ar prasimanyta giminystė būtų padėjusi.

– Ar kas nors gyvena su jūsų motina – vyras arba sūnus? – klausia jis.

– Ne, – atsakau. – Ji šiuo metu gyvena viena.

– Nekramtyk nagų, – pakeliui namo sudraudžia Ma.

Padedu dešinę ranką ant vairo, stengiuosi jos negniaužti, o kairė ranka automatiškai pakyla prie lūpų.

– Aš kramtau ne nagus, o odeles.

Ma sako, kad jokio skirtumo, kad negražu, jog mano pirštai šitaip atrodo, kai rankomis tiek daug darau. Likusį kelią ji kalba, o aš tyliu, labiau klausausi ne to, ką ji sako, o kaip sako, klausausi kalbos ritmo ir dvejonės balse, kai nepasako, ką norėjo pasakyti, kai ne taip ištaria, kai peikimu slepia savo sutrikimą. Atsiprašo, sako, kad

dēl savo klaidu kalta aš pati, dēkoja ir masažuodama smilkinius atsidūsta. Lūpos iš šono, ten, kur trūksta dviejų dantu, įdubusios, ir atrodo, kad ji suvalgė ką nors kartaus.

Klausiu motinos, su kuo ji kalbasi, bet ji neatsako. Dirsteliu į gailinę sėdynę – dėl visa ko.

Pas ją namie geriame arbatą su trapiais sausainėliais, nes jie Ma mėgstamiausi, o šiandien buvo sunki diena. Sakau Kaštai, kad sumaišytų medaus su imbierais mano peršinėiai gerklei. Kol duodu šiuos nurodymus, motina tyli.

– Ir pridėk šviežios ciberžolės, – ištaria netrukus. – Žiupsnelį sulig kūdikio apyvarpe.

Tai sakydama rodo, kiek tai būtų: nykščio nagą prispaudžia prie didžiojo piršto galiuko. Tada nudelbia akis į arbatos puodelį, maišo elipsiniais ratais.

– Būk gera, nekalbėk apie apyvarpę, – sakau ir pusiau perlaužiu sausainį.

– O kas čia tokio – maža apyvarpėlė? Nebūk davatka.

Ji neblogai prisimena, kaip mane įžeisti.

Jos butas apjauktas. Druską iš trijų druskinių supilu į vieną. Šūsnis neskaitytų laikraščių kėpso ant keturviečio valgomojo stalo. Ma neleidžia išmesti, sako, kad kurią dieną jų ims.

Ant metalinio padėklo išverčiu maišiuką turguje pirktų spindulinių pupuolių ir imu aižyti ankštis. Kašta bando jas iš manęs atimti, bet aš ją nustumiu. Baigusi aižyti, imu pupuoles skirstyti pagal spalvą – tamsiai žalios, rusvos, gelsvos. Motina pažvelgia į krūveles ir purto galvą. Trakšteliu krumpliais ir skirstau toliau. Žinau, kad nebus jokio skirtumo, kai visos atsidurs puode, bet pradėjusi nebegaliu sustoti, negaliu liautis ieškoti skirtumų, iki visos atsiduria ten, kur joms dera būti pagal jų genetinį kodą, apsuptos savo šeimų.

Ma ant sofos prisnūsta, ir akimirką įsivaizduoju, kaip atrodys mirusi, kai veidas sukris, kai iš plaučių išeis oras. Aplinkui daiktai,

laikraščiai, įrėminti daugybę metų nematyti veidai. Tarp šių daiktų jos kūnas atrodo negyvas ir vienišas, svarstau, ar rodyماسis pasauliui skatina kažką gyvybišką, ar buvimo prieš publiką jaudulys varinėja kraują. Lengva atsiverti, kai niekas į tave nežiūri.

Mano senasis kambarys kitoks nei visas butas – jis it persodintos svetimos odos lopinys. Kaip ir seniau, čia tvarka ir simetrija – to ji nesugebėjo suardyti. Ant sienos vienoduose rėmuose kas penkis centimetrus kabo nespaltoti veidų eskizai. Lova paklota, perbraukiu ją delnais lygindama raukšles, bet jos suspaustos lygintuvu.

Po paskutinių rinkimų Ma rėkia ant televizoriaus kas kartą, kai pamato naująjį ministrą pirmininką. Jis vilki šafrano spalvos mantiją kaip hinduistų dievybės atributą – stilizuotos klostės visada susiglamžiusios toje pačioje vietoje. Tai dėl jo, sako motina, ji niekada nepatyrusi tikros meilės.

Pabundu tamsoje. Telefonas šviečia nuo daugybės praleistų Dilipo skambučių. Svetainėje – šviesa. Matyt, motina žiūri televizorių be garso.

Dangus tamsus, tačiau industrinis kompleksas už penkiolikos kilometrų skleidžia rožinę šviesą – lyg saulėtekio preliudiją. Kai įeinu, mamos ant sofos nėra. Ne iškart pamatau ją stovinčią už plonos užuolaidos, kūnu prisispaudusią prie palangės. Pilku ir baltu turkišku raštu išausta užuolaida ją pridengia, meta ant jos kūno šešėlius. Per audinį įžiūriu tamsų apgamą – mentę darkančią pailgą dėmę, taikinį ant nugaros. Krūtinė nesikilnoja, tarsi motina nekvėpuotų.

Ji nuoga. Atsitraukia, kad matytų savo atspindį lange. Pažvelgia į maniškį, atsiradusį greta, paskui vėl į savo ir vėl į mano, tarsi neįžvelgdama skirtumo. Priešybės dažnai būna panašios.

Paliečiu Ma alkūnę ir ji krūpteli. Tada mosteli į televizoriaus ekraną, į žmogų, kurį nutildė pulteliu.

– Jūs išvien, – sušnabžda ji.

– Ma, – bandau ją nuraminti, atitraukti nuo lango, bet ji nesiduoda, akys paklaikusios, nesu tikra, kad ji mane atpažįsta. Tai greitai praeina, bet nuo ano žvilgsnio man atima kvapą. Akimirką ji nežinojo, kas aš, ir tą akimirką aš buvau niekas.

Įkalbu ją vėl atsigulti į lovą ir skambinu daktarui. Jo balsas kimus. Nori žinoti, iš kur aš gavusi šį numerį. Mūsų pokalbis staiga pasidaro intymus, lyg būčiau peržengusi ribą. Greta veikiausiai žmona, pabudinta iš miego. Įsivaizduoju, ką jie vilki lovoje, kaip tie drabužiai per naktį susibruka. Sudrėkstu tarp kojų.

– Motina akimirką manęs nepažino, – sakau.

– Taip gali nutikti. Turėtumėte susitaikyti, kad tai progresuos.

Jo liežuvis tarsi neapsiverčia burnoje, balsas išduoda nepasitenkinimą, ir aš pasijuntu lyg susimovusi per egzaminą.

Per dieną svarstau įvairias galimybes. Mokslas manęs niekada nedomino, bet aš neriu į mokslinio žargonu potvynį.

Išstudijuojau motinos vaistų cheminę sudėtį: elegantiškas heksagonų sekas ir it uodega nukarusią vandenilio chlorido molekulę. Blusinėju gyvūnų tyrimus, diagramas žiurkių smegenų, atvertų, kad būtų galima pavaizduoti jų veiklą. Tabletytės, kurias jai reikia gerti, slopina cholinesterazę – fermentą, ardantį neuromediatorių acetilcholiną. Tai turėtų palengvinti progresuojančios ligos simptomus.

Organizme susidaręs acetilcholinai gali būti toksiškas.

Acetilcholino aptinkama pesticiduose ir cheminiuose ginkluose, paprastai vadinamuose nervus paralyžiuojančiomis dujomis.

Mažas ko nors kiekis gali būti panacėja. Didelis kiekis gali būti pražūtingas.

Atsidarau kitą interneto svetainę. Bakterijos *Helicobacter pylori*, jei ima daugintis, gali sukelti skrandžio opą ir vėžį, tačiau jei vaiko organizme jų visai nėra, padidėja astmos tikimybė.

Norėčiau, kad saikingumas būtų komforto zona.

Galimų šalutinio poveikio punktų daugiau, nei sakė gydytojas. Knieti dar kartą jam paskambinti, bet bijau. Mūsų santykiai įtempti. Ar galima juos pavadinti draugyste? Suimu save į nagą, kad per daug apie tai negalvočiau.

Randu internetinių pokalbių grupių, skirtų donepezilio poveikiui: tarp kitų blogybių minimas jo neefektyvumas. Smegenų sveikatai palaikyti visuotinai rekomenduojamas krilių aliejus. Šio mažyčio vėžiagyvio sandara tobula – šis padaras iriasi kojytėmis, ne storesnėmis už plaušėlį. Kriliai naudingiau už žuvį, ir diagrama paaiškina kodėl: smegenys geriau pasisavina fosfolipidinę formą, esančią krilių aliejuje.

Į bloknotę perspiešiu aliejaus struktūrą ir persirašau formulę, bet mano piešiniai skiriasi nuo originalo, jie panašesni į krilius, o ne į molekules. Egzoskeletas yra trapus etilo esteris, trys riebalų rūgštys sudaro jo maskatuojančias galūnes. Bandau įsigyti aliejaus, bet gaunu perspėjimą, kad kompanija neatsako už Indijos muitinės užlaikymus.

Primenama, kad aliejus jautrus šviesai ir genda aukštoje temperatūroje.